

Jaarverslag 2022

Algemeen

Het jaarverslag geeft een overzicht van de activiteiten die in 2022 door de Vereniging en haar leden zijn georganiseerd. Evenals vorige jaren is er weer veel werk verzet. Wij zijn als bestuur trots op en dankbaar voor zoveel leden die zich op organisatorisch en op andere manieren hebben gemanifesteerd en ingezet voor onze vereniging.

Ledenvergaderingen

Gelukkig konden we in 2022 weer tweemaal een fysieke Algemene Vergadering (AV) voor leden organiseren, op 31 maart in het Dorpshuis Duivendrecht, met een enthousiaste presentatie van Jo Blom over “Duivendrecht in oude foto’s”, en op 21 november in het Dienstencentrum Ouderkerk met een interessante presentatie “Boeren op de buitenplaats”, door Gerrit van Oosterom.

Bestuur

Het bestuur kwam in 2022 maandelijks bijeen in een reguliere vergadering. Daarnaast zijn er vergaderingen geweest met enkele werkgroepen en met het museumbestuur. De bestuurssamenstelling in 2022: Mars Out, voorzitter (tot 19 september technisch voorzitter) en contactpersoon werkgroepen; Willy Brinkman, secretaris, Ton Steenkist, penningmeester, Wes Korrel, adjunct penningmeester en Rob Schimmel, algemeen bestuurslid.

Kascontrolecommissie

Ger Post en Jan Toussaint hebben voor de AV van 30 maart 2023 de financiële administratie (de jaarrekening, resultaatrekening en balans van 2022) gecontroleerd en bevelen de ledenvergadering aan om het bestuur te dechargeren voor het gevoerde financiële beleid over het boekjaar 2022.

Wolfgerus in actie

In de maand van de geschiedenis organiseerden we een feestelijke informatiemiddag in de Amstelkerk. De werkgroepen van de vereniging verzorgden presentaties over diverse soorten onderzoek (archeologisch, historio-

grafisch, oud-schrift, beeldmateriaal, etc.) en daaruit voortvloeiende publicaties.

Bovendien gaf het een inkijkje in de werkzaamheden binnen de werkgroepen en wat er op historisch gebied leeft en nog te ontdekken valt in onze gemeente.

Na de presentaties stonden de werkgroep-leden klaar om vragen te beantwoorden en met aanwezigen van gedachten te wisselen, onder het genot van een hapje en een drankje.

Uitgaven

Peter van Schaik, “Ouder-Amstel. De Oostkant van de Amstel in de stroom van de tijd”; tweede, herziene druk.

Na de succesvolle en in korte tijd uitverkochte eerste uitgave (2007) verscheen op 20 april de tweede herziene druk in een bijgewerkte editie met veel nieuwe illustraties.

De uitgave is gepubliceerd in samenwerking met de gerenommeerde historische Uitgeverij Verloren (Hilversum).

Het boek beschrijft de historie, economische, sociale, religieuze en culturele ontwikkeling van Ouderkerk aan de Amstel, Duivendrecht en De Waver, die samen de gemeente Ouder-Amstel uitmaken, en hun mooie omgeving, monumenten, natuurgebieden en polders, de Oostkant van de Amstel.

Op 19 april 2022, een zonnige voorjaarsmiddag, heette presentator Maarten Koning alle genodigden in het Dienstencentrum Ouderkerk met een korte inleiding van harte welkom bij de boekpresentatie.

De 92-jarige Peter van Schaik vertelde over zijn plezier in het schrijven en zijn blijdschap dat hij de uitgave van het boek nog mag meemaken. Thys Verloren vertelde over zijn uitgeverij en de samenwerking met de Historische Vereniging Wolfgerus van Aemstel inzake het boek 'Oostkant van de Amstel'. Willemies van der Velden gaf een korte uiteenzetting over de totstandkoming van het boek. Tijdens de gezellige borrel na afloop, stond men in de rij voor een gesigneerd boek.

Speuren en Ontdekken verscheen in 2022 driemaal (nrs. 131-133). Bijzondere aandacht verdient de speciale editie, S&O nr. 132 "Ook dit was Duivendrecht", deel II, waarover een interview door Willemies van der Velden met Ruud Siekerman in het Weekblad voor Oude-Amstel, 30-11-2023, verscheen:

Historische Onderzoeksgroep WvA

De Historische Onderzoeksgroep WvA bestond in 2022 uit 8 leden. Na de coronaperiode zijn in april 2022 de vergaderingen in het Dienstencentrum Coherente weer hervat. In 6 bijeenkomsten zijn een groot aantal onderwerpen besproken en acties uitgezet. Een aantal daarvan hebben geleid tot publicaties in *Speuren & Ontdekken*. In dit jaar zijn 20 verzoeken om informatie ontvangen via de website historischamstelland.nl en beantwoord, deels samen met de Fotowerkgroep van het Museum. Via die weg zijn ook een aantal foto's en privé-archieven ontvangen voor archivering en heeft Jan Gaasterland voor nabestaanden van een molenaar een bezoek geregeld aan de molen de Zwaan.

Drie leden van de onderzoeksgroep hebben kritisch naar de teksten en afbeeldingen van de tweede, herziene druk *Ouder-Amstel, de oostkant van de Amstel in de stroom van de tijd* door auteur Peter van Schaik gekeken en hebben Peter geassisteerd bij het actualiseren, met nieuw onderzoek en beeldmateriaal.

Op verzoek van de bewonerscommissie van Theresiastaete hebben Willem van Bloemen en Anneke Boomars in september 2022 daar een presentatie gegeven over de geschiedenis van Amstelrust/Theresiarustoord.

Op de ledenbijeenkomst in de Amstelkerk op 9 oktober heeft Willemies van der Velden een presentatie gegeven over het werk van de Onderzoeksgroep. De oproep om deel te nemen aan het historisch onderzoek in Ouder-Amstel heeft helaas geen nieuwe werkgroepleden opgeleverd.

Op 25 oktober heeft de Onderzoeksgroep een bezoek gebracht aan de boerderijen Overveen

en Zomervreugd aan de Ronde Hoep West en is daar rondgeleid door de bewoners. Ruud Siekerman heeft in oktober voor de Rotary Amsterdam Zuidoost een lezing over de joodse inwoners van Ouder-Amstel gegeven. In de loop van het jaar is een onderzoek gestart naar het slavernijverleden in Ouder-Amstel. Publicatie is gepland voor april 2023 in S&O.

In één van de vergaderingen is uitgebreid aandacht besteed aan de toekomst van de groep. Zolang er geen oplossing is gevonden voor het in 2020 gesignaleerde gebrek aan doelmatige onderzoeks- en archiefruimte in het Museum en zolang de voorgenomen overdracht van de bibliotheek, archieven en historische informatie van het Museum naar de Vereniging niet is bekrachtigd, liggen de voornemens tot verbetering van het archief in de ijskast.

Redactie Speuren en Ontdekken

De redactie kwam dit jaar vijf keer bijeen. Daarin werden afspraken gemaakt voor de nieuw te verschijnen artikelen en de verschenen artikelen werden nabesproken.

Er verschenen drie nummers van Speuren en Ontdekken, te weten nr. 131, 132 en 133. De totale omvang dit jaar bedroeg 160 pagina's. Een bijzonder aandeel had daarin het 2^e nr. over Duivendrecht dat een omvang had van 72 pagina's.

De artikelen werden door 11 auteurs ingeleverd. Daarvan waren er 7 geen lid van de redactie. Zij zorgden tezamen voor de publicatie van ca. 40 artikelen.

De redactie bestond aan het begin van het jaar uit: Ruud P. Siekerman (eindredacteur), Ton van Noorden, Willemies van der Velden en Frans Zwerver (redacteurs), Anneke Boomars (beeldredactie) en Ria de Swart-van Doornewaard deed de correcties. Danielle de Graaf was verantwoordelijk voor ontwerp en vormgeving van het blad. Onlineprinters bleef ook dit jaar de drukker.

In het kader van het tienjarig bestaan van Wolfgerus hield Frans op 9 oktober een presentatie over de redactie tijdens de bijeenkomst voor leden en buitenstaanders in de Amstelkerk.

In 2022 maakte Ruud P. Siekerman bekend dat hij na april 2023 gaat stoppen met zijn functie als eindredacteur. Aan het eind van het jaar was daar nog geen oplossing voor gevonden. De consequenties van zijn vertrek voor de taakverdeling in de redactie zijn in kaart gebracht. Eind van het jaar hebben Ron Korrel en Jan Toussaint hun belangstelling voor de redactie kenbaar gemaakt en aan de redactievergaderingen deelgenomen.

Werkgroep Archeologie

De werkgroep archeologie heeft het zichtbaar maken van de 1000-jarige geschiedenis van Ouderkerk centraal staan in haar activiteiten. Als speerpunt richt de werkgroep zich op de kerkheuvel.

Het afgelopen jaar heeft zij een onderzoeksplan geschreven dat zich richt op het onthullen van de 'geheimen' van de kerkheuvel. Zo bestaat er o.a. het vermoeden dat er zich gangen of crypten onder de kerk en de kerkheuvel bevinden. Een hernieuwd geofysisch onderzoek van nu over de gehele kerkheuvel moet antwoord geven op onder andere die vraag. Maar ook of er bijvoorbeeld een gracht of singel om de heuvel heeft gelopen. En, last but not least, is er iets te concluderen of het "Domus Giselberti" (het zogenaamde kasteel van de Heren van Amstel) er heeft wel/niet heeft gestaan?

De werkgroep wil hierin graag samenwerken met een gerenommeerd geofysisch bedrijf en de archeoloog die deskundig is als het gaat om 13e-eeuwse kastelen. Voor de uitgebrachte offerte is de werkgroep naarstig op zoek naar financiële mogelijkheden.

In het najaar zijn de leden van de werkgroep op bezoek geweest in het archeologisch depot van de provincie Zuid-Holland. Aanslui-

tend is een bezoek gebracht aan het museum in Zwammerdam, waar bij opgravingen een aantal Romeinse schepen zijn aangetroffen.

Tot slot heeft de werkgroep via een lezing kennis gemaakt met een andere kijk op oude kaarten. Deze biedt de mogelijkheid oude bronnen als bijvoorbeeld leenregisters nieuw te interpreteren. De werkgroep hoopt haar kennis over het laat Middeleeuwse Ouderkerk hier mee zeer te kunnen vergroten.

Werkgroep Middeleeuwen Amstelland

Aan het eind van het jaar bereikte ons het trieste nieuws dat Guus Lindeman was overleden, na een ziekbed van vijf maanden. Guus was een van de medeoprichters van de werkgroep en een zeer gewaardeerd lid. Hij is 81 jaar geworden. In de januarivergadering van 2023 hebben we stil gestaan bij zijn overlijden. Guus heeft veel betekend voor ons onderzoek naar de middeleeuwen in Amstelland.

De werkgroep is opgericht in 2012 door leden van de Historische Vereniging Wolfgerus van Aemstel, Vereniging Historisch Amstelveen en Historische Kring Abcoude/Baambrugge. De bijeenkomsten hebben mede daarom waarde als creatieve uitwisseling van informatie tussen zusterverenigingen. De werkgroep, bestaande uit 9 leden, is na de COVID-periode slechts tweemaal bijeen geweest.

De werkgroep heeft een databank gebouwd met transcripties en regesten van originele documenten uit middeleeuws Amstelland tot 1525. Doelgroep: onderzoekers van de middeleeuwse geschiedenis en geïnteresseerde

leken. De werkgroep onderzoekt nu hoe de website beter toegankelijk kan worden gemaakt. Het streven is om de website aan te vullen met verhalen over en uit de middeleeuwen. Daarbij is een taakverdeling gemaakt naar aandachtsgebieden.

Bijzonder aandachtspunt voor de werkgroep is ook samenwerking met de werkgroep Archeologie. Die is actief met onderzoek naar de historie van de kerkheuvel in Ouderkerk en naar de locatie van het (motte)kasteel van de Heren van Aemstel. Het geofysisch onderzoek op de kerkheuvel in 2020 heeft nieuwe inzichten opgeleverd. Het vermoeden is dat in de kerkheuvel een gangenstelsel aanwezig is of in elk geval holle ruimten, wellicht graven. De werkgroep wil graag meedenken aan onderzoek naar de vroegste bewoningsgeschiedenis van Ouder-Amstel. Daarbij denken we aan een thematische aanpak, zoals:

- . Bestuur en recht
- . Landbouw, economie en handel
- . Godsdienst
- . Oorlog en conflicten
- . Water en waterbeheer

Transcriptiegroep Oudnederlands schrift

Al vanaf 1984 is er binnen de Historische Werkgroep/Vereniging Wolfgerus van Aemstel een wisselende groep mensen actief op het gebied van Oudnederlands schrift. Periodiek komen we bijeen om originele teksten over de geschiedenis van Amstelland te lezen en te vertalen in modern Nederlands. Die teksten hebben vooral betrekking op de periode 1600-1800. Het vertalen van oude teksten is nuttig, leuk en gezellig. Kennis van oud-schrift is voor genealogen en andere onderzoekers onmisbaar, maar ook waardevol voor iedereen met belangstelling voor geschiedenis.

Op de ledenbijeenkomst in de Amstelkerk op 9 oktober heeft Coba Bentinck een presentatie gegeven over het werk van de Transcriptiegroep Oudnederlands schrift.

In het jaar 2022 zijn er 7 bijeenkomsten geweest. Historica Aline Vermeulen begeleidt de Transcriptiegroep. Deelnemers: Jacoba Bentinck, Willem Stam, Frans Zwerver, Willy Brinkman, Peter Hofland en Alex de Boer.

Website Monumenten Ouder-Amstel

Piet de Boer vertelde op 9 oktober over de monumentenwebsite, die hij samen met Alex de Boer vanaf het begin van de site bijhoudt. Bovendien maakt Piet alle foto's van onze bijeenkomsten; soms bijgestaan door Marry de Boer.

Evenementencommissie

Samenstelling van de commissie, januari 2022: Lenny van Erp, Michiel Weijs, Ilse van den Ancker, Mark Homan en Rob Schimmel. Ilse van den Ancker en Mark Homan hebben de commissie in 2022 verlaten. December 2022: Lenny van Erp, Michiel Weijs, John Hermarij, Carla Out, Rob Schimmel. Inmiddels heeft John de commissie verlaten en is Loes Sanou-Vagevuur erbij gekomen.

De commissie heeft twee evenementen georganiseerd; een excursie naar Hoorn op 21 mei en op 2 oktober naar Egmond/Heiloo.

Verlag Hoorn:

25 deelnemers. Gidsen van de Historische Vereniging Hoorn hebben ons door de oude stad rondgeleid. De bekende winkel Blokker is begonnen in de Breed nr. 22; een kleine 'van alles wat' winkel. Tot 1572 telde Hoorn 9 kloosters. Na de reformatie kregen de gebouwen een andere bestemming of werden gesloopt. Talrijke koopmanswoningen en pakhuizen. In de Hoofdtoren werd de lunch gebruikt.

Verlag Heiloo

34 deelnemers. In Egmond is een bezoek gebracht aan de Abdij van Egmond en de Bedevaartplaats Onze Vrouwe Ter Nood. De abdij ontwikkelde zich tot een belangrijk religieus en cultureel centrum. Bekend zijn de Annalen van Egmond uit 1100. Opmerkelijk is dat momenteel in de Abdij de relikwieën worden ondergebracht van kerkgebouwen die moeten sluiten. De lunch vond in de Abdij plaats. De bedevaartplaats is ook bekend onder de naam Runxputte, een eeuwen oude bron. Bij de bron, die geneeskrachtig was, werd in 1409 een kapel gebouwd. De bron was voor die tijd al in gebruik.

In het afgelopen jaar was de Evenementencommissie door ziekte en ouderdom teruggegaan tot slechts drie leden. Gelukkig is dankzij de bijeenkomst in de Amstelkerk in het najaar het aantal leden nu weer toegenomen tot vijf personen. Aanvulling blijft welkom, te meer daar al bleek dat nieuwe deel-

nemers ook weer interessante, nieuwe ideeën voor onze excursies leveren.

Wolfgeruskraam

Ook dit jaar bemenste Wolfgerus enkele keren een kraam, meestal i.s.m. verwante organisaties: 12 juni Amstellanddag, 11 september Open MonumentenDag, 17 december kerstmark.

